

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА

Освітня програма: «Дошкільна освіта»

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

Протокол № 1 від 29.08.2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія загальна
Освітня програма	Дошкільна освіта
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	1/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Практичні заняття – 20 год. Самостійна робота – 50 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт Дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
2. Опис дисципліни	
<p>«Психологія загальна» - складова блоку нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Дисципліна вивчається студентами спеціальності «Дошкільна освіта» на першому курсі і спрямована на ознайомлення студентів із основами психології.</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Психологія загальна» має міждисциплінарний характер, її положення є теоретичною основою для таких дисциплін як «Психологія дитяча», «Психологія педагогічна», «Педагогіка загальна», «Педагогіка дошкільна» та ін.</p> <p>Мета навчальної дисципліни – надання студентам систематизованих знань з загальної психології, вивчення основних методологічних та теоретичних засад, методів дослідження психологічних явищ та індивідуально-психологічних особливостей особистості, формування професійної свідомості та самосвідомості.</p> <p>Завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формувати у майбутніх педагогів дошкільної освіти уявлення про психологію як науку, історичні аспекти її становлення та сучасну систему психологічних знань, методи дослідження психологічних явищ; - ознайомити студентів з поняттями психіки, свідомості, особливостями перебігу і розвитку психічних процесів; - спонукати майбутніх вихователів ЗДО до саморозвитку, самоосвіти, професійної самореалізації та творчого підходу у професії. 	
Компетентності	
<p><i>Інтегральна компетентність</i></p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><i>Загальні компетентності</i></p> <p>КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p><i>Загальні компетентності (за професійним стандартом)</i></p> <p>ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).</p> <p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i></p> <p>КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.</p> <p>КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.</p> <p><i>Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)</i></p> <p>Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу</p>	

<p>Психо-емоційна - здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії; здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість</p> <p>Педагогічне партнерство - здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності; здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності; здатність до командної взаємодії</p> <p>Морально-етична - здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень</p>
Програмні результати навчання
<p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. Вступ до загальної психології			
1	Предмет і завдання загальної психології як науки	<p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>	<p>Історичні етапи розвитку психології</p> <p>Предмет і завдання психології як науки</p> <p>Психологічні категорії</p> <p>Галузі психологічних знань</p> <p>Зв'язок психології з іншими науками</p>
2	Методологічні принципи і методи вивчення психіки	<p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>	<p>Принципи та етапи психологічного дослідження</p> <p>Характеристика основних методів психології</p> <p>Допоміжні методи психології</p>
3	Розвиток психіки і свідомості	<p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p>	<p>Історія розвитку психіки</p> <p>Рівні поведінки тварин</p> <p>Відмінність психіки людини від психіки тварин</p> <p>Поняття про</p>

		<p>ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>	<p>свідомість, її особливості та функції Структура свідомості. Рівні вияву психіки людини Філогенетичні та онтогенетичні чинники формування свідомості</p>
4	Відчуття і сприймання	<p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами. ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>	<p>Поняття про відчуття, фізіологічні основи відчуттів. Характеристика основних відчуттів людини. Властивості й загальні закономірності відчуттів. Поняття про сприймання. Властивості та індивідуальні особливості сприймання. Класифікація та види сприймання. Спостереження та спостережливість.</p>
5	Пам'ять	<p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами. ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>	<p>Поняття про пам'ять. Функції та теорії пам'яті Види пам'яті, їх особливості. Процеси та індивідуальні особливості пам'яті Розвиток пам'яті</p>
6	Мислення і мовлення	<p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами. ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>	<p>Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення. Форми мислення та його різновиди. Індивідуальні особливості мислення. Поняття про мову і мовлення, їх функції. Зв'язок мислення і мовлення.</p>

		праці.	
7	Увага і уява	<p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>	<p>Поняття про увагу, її фізіологічну основу. Роль та значення уваги в житті і діяльності людини. Функції уваги. Види уваги, їхня характеристика. Властивості уваги та особливості їх взаємодії. Поняття про уяву, її функції. Процеси створення образів уяви. Класифікація і види уяви.</p>
8	Емоційно-вольова сфера особистості	<p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>	<p>Поняття про емоції і почуття. Функції емоцій і почуттів. Вияви емоцій і почуттів. Види емоцій і почуттів. Вищі почуття. Форми переживання емоцій і почуттів. Поняття про волю як психологічну категорію. Вольові якості особистості</p>
9	Психологія особистості. Особистість у діяльності та спілкуванні	<p>ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p>	<p>Індивід, особистість, індивідуальність – співвідношення понять. Психологічні теорії особистості. Чинники формування особистості. Особистість як суб'єкт і об'єкт соціальних взаємин. Самооцінка, її види та механізми формування. Поняття про рівень домагань. Психологічний захист, його призначення та види</p>
10	Індивідуально	ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати	Поняття

-психологічні особливості особистості	процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами. ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.	темпераменту. Критерії темпераменту Теорії темпераменту Тип вищої нервової діяльності та темперамент Поняття про характер Структура рис характеру та його виразні ознаки Здібності та їх особливості
---------------------------------------	--	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Практичне заняття	40
Лабораторне заняття	-
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p style="text-align: center;">Література</p> <ol style="list-style-type: none"> Варій М. Й. Загальна психологія.: підр. [для студ. вищ. навч. закл.] [3-тє вид.]. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 1007 с. Васянович Г. П. Основи психології : навчальний посібник. К. : Педагогічна думка, 2012. 114 с. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В.. Загальна психологія: Практикум: Навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 280 с. Дрозденко К.С. Загальна психологія в таблицях і схемах. Навч. посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 304 с. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 388 с. Емоційний розвиток дитини. Упоряд.: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. К.: Мікрос-СВС, 2003. 112 с. Загадковий світ емоцій. Розвиток емоційної сфери дошкільників / Упоряд. І. В. Молодушкіна. 2-ге вид. Харків : Вид. група «Основа», 2011. 207 с. Іванова В.В. Психологія дитяча: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. Мукачево: МДУ. 2019. 104 с. Кулачківська, С. Є. Методи дослідження психічного розвитку дитини / Методи вивчення психічного розвитку дитини дошкільника: методичний посіб. для педагогів, практичних психологів, студентів середніх і вищ. пед. закл. К. : Світич, 2003. 40 с. Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія: практикум. К.: Каравела. 2009. 247 с. Лисенко Н.В., Лисенко О.М., Матішак М.В. Самостійна робота студентів: шляхи 	

удосконалення. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. № 88. Київ, 2022. С.135-140.

12. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навч. посіб. 3-тє вид., випр. К.: Вища шк., 2004. 487 с.

13. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник К.: Центр учбової літератури, 2017. 272 с.

14. Марчій-Дмитраш Т.М, Кирста Н.Р., Матішак М.В. Psychological and pedagogical basics of forming the communicative culture of future educators of ipe: an interdisciplinary approach. Гірська школа Українських Карпат. Випуск 26 (2022). С.80-85

15. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. Київ: Ліра-К, 2020. 564 с.

16. Мудрик А. Б. Загальна психологія : навч-метод. матеріали до курсу Луцьк : Вежа-Друк, 2013. 37 с.

17. Партико Т. Б. Загальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 416 с.

18. Приходько Ю., Юрченко В. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. 418 с.

19. Психологія: навчальний посібник/ Т.В.Іванова, О.А.Кривопишина, Сахно П.І. та ін.; за заг. ред. Л.М. Кудояра. Суми: Сумський державний університет, 2011. 331 с.

20. Савчин М. Загальна психологія: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 344 с.

21. Сергєєнкова О. П. Загальна психологія: навчальний посібник К.: Центр учбової літератури, 2019. 296 с.

22. Скрипченко О. В. Загальна психологія.: Посібник К. : Каравела, 2012. 464 с.

23. Столяренко О. Б. Психологія особистості : навч. посіб. / О. Б. Столяренко. Київ : Центр учб. літ., 2012. 280 с.

24. Чик А. Пам'ять в контексті інтелектуального потенціалу людини . *Українознавчий альманах*. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2014. Вип. 17. С. 50-53.

25. Чумак О. О. Загальна психологія: навчальний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 382 с.

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти м. Івано-Франківськ вул. Бандери, 1 каб. 302 тел. 0967124568 https://kttmdiso.pnu.edu.ua/ kttmdo@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	к.п.н., доц. Матішак Маріанна Василівна
Контактна інформація викладача	0967124568 marianna.mathishak@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме: - Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція). - Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
--------------------------	--

	<p>- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.</p> <p>Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:</p> <p>- Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).</p> <p>- Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022 р.)</p> <p>Ознайомитися з положеннями можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання («Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної</p>

	<p>етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів закладів вищої освіти»</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.</p>
Неформальна освіта	<p>Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.</p> <p>Можливість зарахування неформальної освіти регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)»</p> <p>Ознайомитися з положеннями можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p>

Викладач кандидат педагогічних наук, доцент **Матішак М.В.**